

תשלום כופר למס הכנסה במקום העמדה לדין פלילי

פקודת מס הכנסה מאפשרת במקרים מסוימים לשלם סכום כספי המכונה "כופר", וזאת כנגד פתיחת הליך פלילי או סיומו של הליך שכבר החל. מתי יוצע תשלום דמי הכופר ובאילו עבירות? כיצד ניתן להציג את המקרה על מנת להימנע מאישום ומהרשעה בעבירה פלילית? עו"ד אסף דזק מסביר.

מה משמעותו של כופר למס הכנסה?

בפקודת מס הכנסה מצוינות [עבירות מס מסוגים שונים](#), המחולקות באופן כללי לעבירות מנהליות (או טכניות) ולעבירות מהותיות שנחשבות גם פליליות. לדוגמא, איחור קצר בהגשת הדו"ח השנתי איננו נחשב לעבירה פלילית ומטופל במישור המנהלי, כך שיוביל לכל היותר לתשלום קנס ולבדיקה דקדקנית של ספרי הנישום. יחד עם זאת, אם אדם נתפס בעבירה מהותית (פירוט יובא בהמשך) הרי שעקרונית ייפתח כנגדו הליך פלילי על כל המשתמע מכך: חקירה ברשות המיסים, גיבוש כתב אישום, דיונים בבית המשפט וענישה שעלולה להיות קנס גבוה, תקופה מאחורי סורג ובריח, או שניהם. יחד עם זאת, פקודת מס הכנסה מקנה לרשויות חופש החלטה מסוים לגבי הימנעות מהעמדה לדין פלילי בתמורה לתשלום כופר מצד הנישום. כדי להבהיר: כופר הוא סכום כספי מסוים, גבוה בדרך כלל, הפוטר את הנישום מאישום פלילי ולכן במרבית המקרים הוא הבחירה העדיפה מבחינתו.

מתי ניתן לבחור באפשרות של כופר למס הכנסה

ראשית, חשוב להבהיר כי לא בכל עבירה מהותית תציע רשות המיסים לפלוני את האפשרות של תשלום כופר, והדבר תלוי בשיקולים רבים שיפורטו בהמשך. שנית, הנישום שחשוד בעבירה מהותית יכול אמנם להציע לשלם כופר, אך ההחלטה ולרוב גם ההצעה בעניין זה מגיעות לחלוטין מרשות המיסים ומצויות בסמכותה. כלומר, לא ניתן לתבוע תשלום כופר ואין כל זכות חוקית לדרוש הליך זה, ומצד שני גם אין חובה להיעתר להצעה וניתן לבחור לעמוד למשפט. על כן, ניתן לבחור באפשרות של כופר למס הכנסה רק אם זו מוצעת על ידי הרשות, וגם זאת רק בעבירות מסוימות. הסעיף העוסק בנושא זה הוא 221 לפקודת המיסים, וזו לשונו: "אדם שעבר עבירה לפי הסעיפים 220-215 רשאי המנהל, בהסכמתו של האדם, לקחת מידו כופר כסף שלא יעלה על פי שניים מהקנס הגבוה ביותר שמוטרל על הטיל על אותה עבירה, ואם עשה כן - יפסק כל הליך נגדו על אותה עבירה, ואם היה עצור עליה - ישוחרר".

אילו עבירות מאפשרות תשלום כופר למס הכנסה?

להלן נסקור את העבירות שבגינן עשויה להציע רשות המיסים את האפשרות לשלם כופר, ובכך להימנע מהליך פלילי, או להפסיק את ההליך שכבר מתקיים. העבירה הראשונה היא אי הודעה על תשלום מדף שדינה שנת מאסר אחת או קנס כספי. עבירות נוספות הן אי התייצבות כנדרש לבדיקה וחקירה, אי השבה לשאלות הנשאלות כדין, אי הגשת דין וחשבון, אי ניהול של פנקסי חשבונות על פי הוראות המנהל, והשמדת או הסתרת מסמכים אשר יש בהם ערך לעניין השומה. כמו כן, רשימת שוברי קבלה, תקבולים בסרט קופה רושמת, חשבונות, ספר פדיון יומי או תיעודים אחרים, מבלי לרשום תקבולים שהיו מחויבים על פי הנחיות המנהל (יש לציין כי בעבירה זו ניתן להאשים גם מנהל שעובדו לא רשם את התקבול, אלא אם הצליח המנהל להוכיח שהדבר נעשה ללא ידיעתו ושנקט בכל אמצעי סביר כדי למנוע אותו).

עוד עבירות המאפשרות תשלום כופר

עבירות נוספות הן אי דיווח בדוח על פעולות החייבות בדיווח, העברה וחלוקה של נכסים במטרה למנוע גביית מיסים, עריכת דו"ח שגוי תוך השמטת הכנסות או החסרתן, או מסירת ידיעות לא נכונות, וכל זאת ללא הסבר מוצדק. בנוסף לכך, אי ניכוי מס ואי העברת מס שנוכה, וכן ביצוע כל הפעולות הבאות במזיד ומתוך כוונה להתחמק מתשלום מס או לסייע לאחרים להתחמק מתשלום: השמטת הכנסות מדו"ח, מסירת

תרשומות כוזבות בדו"ח, השבת תשובות כוזבות בכתב או בעל פה לשאלות או לדרישת ידיעות, הכנת או קיום או הרשאה לקיים פנקסי חשבונות כוזבים, וכן שימוש בכל מרמה, תחבולה או עורמה.

מספר נקודות חשובות על תשלום הכופר

ראשית, חשוב לציין כי הענישה המרבית על חלק מהעבירות האלו איננה מסתכמת בשנת מאסר אחת. בחלקן מדובר בענישה של חמש ואפילו שבע שנים מאחורי סורג ובריח. מכאן אנו יכולים להבין עד כמה הכופר עשוי להיות חיוני ובבחינת חבל הצלה לנישום. למעשה, לאורך השנים עלתה גם ביקורת לגבי כופר למס הכנסה ולרשויות אחרות, שכן הוא יוצר אי אחידות בין חשודים ונאשמים. כלומר, יש מי שלאור החלטת הרשות ישוחררו לביתם וייסגרו ההליכים כנגדם, ויש מי שיבלו תקופה ארוכה מאחורי סורג ובריח. בדיוק לשם כך מחויבת רשות המיסים לבצע בחינה מדוקדקת ולהפעיל מערכת שיקולים רחבה בכל תיק ותיק, כפי שנראה בהמשך. יתר על כן, תיקונים שיצאו בעשור האחרון לפקודת מס הכנסה הפכו חלק מהעבירות המתוארות לעיל למנהליות בלבד, כלומר לא מהותיות. על כן, הצטמצם מאוד חלקן של העבירות שניתן לשלם בגינן כופר כסף.

לבסוף, לעניין הכופר חשוב להזכיר כי הוא אינו עולה על פי שתיים מהקנס הגבוה ביותר שמותר להטיל על אותה העבירה, אך מצד שני לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה: "לא ישלם חבר בני אדם, במשירין או בעקיפין, קנס או כופר כסף שהוטל על זולתו בשל עבירה לפי סעיפים 215 עד 220". כלומר, אסור לחברה או התאגדות כלשהי לשלם את הכופר עבור החשוד, בכל דרך שהיא. אם בכל זאת ניסה חבר בני אדם לעקוף את החוק ולשלם עבור הזולת, עלול להיות מוטל קנס גבוה מאוד שעומד על פי שלושה מסכום הכופר שהוטל על ידי הרשות.

כיצד מחליטים על אפשרות של כופר כסף

ענייניו של החשוד בעבירה מהותית יובאו על ידי עורך דינו בפני הגורמים הרלוונטיים, וועדה מיוחדת מטעם רשות המיסים תדון בנושא. כאמור, על הוועדה להפעיל מגוון רחב של שיקולים בעד ונגד. לדוגמא, מסקנות הוועדה יטו לשלילה אם מדובר באדם שכבר ביצע עבירות דומות בעבר ושישם כבר כופר בעבירה אחרת, או אם העבירה הנוכחית שביצע נעשתה לאורך זמן, לא תוקנה על ידיו וגם הייתה בהיקף כספי גדול. כמו כן, הכיוון יהיה שלילי אם מדובר בעבירה בתחום עסקי שבו קיימת בעיה מהותית (כגון ענף הבנייה), או אם מדובר בתחום הכולל חובת נאמנות. לבסוף, המסקנות יטו לשלילה אם העבירה אינה נחשבת רק למהותית מבחינת פקודת המיסים אלא מופיעה גם בחוק העונשין, כגון הפרעה למילוי תפקיד או תקיפה של עובד ציבור.

הצגה נכונה של מצב הנישום בפני הרשויות

יש להדגיש כי הצגה ראויה מטעם עורך דין עשויה בהחלט להטות את הכף לטובה. לדוגמא, עורך דין המכיר את שיקולי הוועדה יוכל לטעון כי אין עניין ציבורי מהותי להעמדה לדין והחזקה במעצר במקרה זה, וכן שההרתעה אינה עולה בחשיבותה באותו המקרה על העומס שנוצר במערכת המשפטית. בנוסף, עורך הדין יראה כי קיימים בני משפחה שתלויים מבחינה כלכלית ומבחינות אחרות במרשו, או שהוא סובל ממצב רפואי קשה כגון נכות או מחלה. עוד ניתן להראות כי מדובר בעבירה קלה יחסית ובהיקף קטן, שלנישום לא היה תפקיד מרכזי בביצועה, שהסכומים היו ממילא קטנים, ושהנישום פעל בדרכים שונות כדי לתקן את מעשיו (למשל, תיקן את הדוח שהגיש). לבסוף, לעיתים ניתן משקל גם לרמת שיתוף הפעולה עם חוקרי רשות המיסים, תרומה ציבורית, ולמעבר זמן רב מאוד מתחילת החקירה ועד לדין הנוכחי - אם העיכוב אינו באשמת העברין.

זומנת לחקירה במס הכנסה?

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנישומים מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה במס הכנסה פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](mailto:asaf.dizak@asaf-dizak.com) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

16/11/2018
077-5006206
052-6885006

תשלום כופר למס הכנסה במקום העמדה לדין פלילי - עורך דין פלילי אסף דזק

{*:fast_contact}